

Høringsuttalelse – forslag om forbud mot erverv, besittelse og bruk av visse dopingmidler.

Tilvirkning, innførsel og omsetning av dopingmidler er forbudt iht Straffeloven § 162 b første ledd. Forbudet omfatter imidlertid ikke erverv, besittelse og bruk. Gjeldende rett i Norge likner på situasjonen i Danmark og Finland, mens bruk av dopingmidler er forbudt i Sverige. Helse- og omsorgsdepartementet foreslår nå å ta inn en bestemmelse i Legemiddeloven som forbyr erverv, besittelse og bruk av dopingmidler i Norge. Overtredelse er foreslått straffet med bøter eller fengsel i inntil 6 måneder. Lovendringen begrunnes med at et forbud vil kunne forebygge skader på samfunnet og tredjepersoner, samt på brukeren selv.

Norge mangler i stor grad gode data på omfanget av bruk av dopingmidler utenfor toppidrettsmiljøene. Det er utført enkelte spørreundersøkelser i utvalgte populasjoner som for eksempel rekrutter på sesjon og elever i enkelte videregående skoler. Enkeltstående spørsmål om bruk av doping er også tatt med i noen nasjonale studier av ungdoms/unge voksnes bruk av rusmidler. Sammenholder man data kan det synes som om utbredelsen av bruk av dopingmidler i befolkningen er liten. Fordi datagrunnlaget er svakt er det derfor vanskelig å ha noen formening om bruken er økende eller avtakende. Likevel synes det nærliggende å anta at bruk av dopingmidler per i dag ikke representerer et folkehelseproblem når det gjelder omfang og utbredelse (sammenliknet med for eksempel bruk av legale rusmidler).

Bruken av dopingmidler kan imidlertid synes å være mer utbredt i enkelte undergrupper av befolkningen. Dette gjelder eksempelvis blant unge menn med lav utdanning og høy treningsintensitet. Fra avgrensede undersøkelser og anekdotiske data (historier fortalt i mediene etc.) kan det også se ut som om bruken er mer utbredt i miljøer som eks. kroppsbyggere, og at visse slike miljøer i noen tilfeller kan ha grenseflater inn mot kriminelle miljøer og brukere av illegale rusmidler. Selv om datagrunnlaget er svakt, kan det også synes som om brukere av dopingmidler i større grad enn andre, er brukere av illegale rusmidler og at dette skjer i miljøer der kriminalitet og vold er utbredt. Da det i studier med ulik type design er sannsynliggjort at bruk av dopingmidler medvirker til mer aggressiv atferd, kan bruk av dopingmidler være spesielt uheldig for disse. Bruk av dopingmidler kan således bidra til at skader på tredjepart (for eksempel gjennom vold) vil kunne være svært alvorlige og at konsekvensene for samfunnet (for eksempel økonomiske) vil kunne være betydelige.

Det er liten tvil om at man i løpet av de siste ti-årene har sett en økt oppmerksomhet på kropp og utseende. For menn er en «stor» og muskuløs kropp blitt ett ideal for mange, mens det for kvinner er et «ideal» å være tynn. Dersom denne utviklingen fortsetter kan man ikke utelukke at noen vil være fristet til å bruke dopingmidler for lettere å oppnå et ønsket «kroppsideal». Dette vil være en uheldig utvikling og bør forebygges.

Hensynet til tredjepart og potensielle skader på brukeren selv tilsier at de mulige konsekvensene av bruk av dopingmidler er alvorlige nok til at et forbud mot bruk bør vurderes.

Det er imidlertid et åpent spørsmål om det normative signalet som sendes gjennom et forbud, vil være sterkt nok til at de gruppene som i dag er brukere, vil avstå fra bruk. Særlig gjelder det brukere som på andre områder opptrer i konflikt med loven (bruker av illegale rusmidler begår kriminelle handlinger etc.). Kanskje vil det normative signalet virke sterkest som et forebyggende tiltak overfor grupper der bruken til nå ikke har vært utbredt, men der økt bruk kan være et mulig scenario på grunn av økt kroppsfokusering etc.

Fordi bruken av dopingmidler i befolkningen som sådan per i dag trolig er svært lavprevalent, er det vanskelig å iverksette tradisjonelle forebyggende tiltak på folkehelsenivå (for eksempel

kampanjer). Man har heller ikke mulighet til å bruke prisvirkemidler. Derved har man få strukturelle forebyggende virkemidler å ty til utover et lovforbud mot erverv, besittelse og bruk

Det er ellers viktig at man i fremtiden forsøker å få bedre oversikt over bruken av dopingmidler i Norge, samt studerer effekten av et eventuelt forbud.